

Săptămâna Patimilor

Săptămâna Patimilor exprimă perioada de la Florii până în Sămbăta cea Mare inclusiv. Conform rânduielilor canonice, în această săptămână se ajunge până spre seară. Caracteristica esențială a acestei săptămâni sunt Deniile.

Luni, în Săptămâna Patimilor, se face pomenirea patriarhului Iosif, vândut de frații săi cu treizeci de arginți. El este o preînchipuire a lui Hristos, care a fost vândut de Iuda. Acuzat de desfranare, ajunge în temniță. În urma talmacirii unor visuri, este scos din închisoare și pus administrator peste tot Egiptul. Stăpânirea lui Iosif peste Egipt era o prefigurare a biruinței lui Hristos asupra păcatelor lumii.

Tot în această zi se face pomenire și de smochinul neroditor, blestemat de Hristos să se usuce pentru că nu avea rod. E o pildă dată omului, din care trebuie să reținem, că Dumnezeu este atât iubire cât și dreptate. Deci, la judecata de apoi, El nu doar va rasplăti, ci va și pedepsi pe cei ce nu au rodit.

Începând cu Denia de duminică seara, se cântă până în Sfânta și Marea Joi următorul tropar:

"Tată mirele vine în miezul nopții și fericita este sluga pe care va afla-o priveghind; iar netrebnică e cea pe care o va găsi lenevindu-se. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreuezi, ca să nu te dai morții și afară din Împărăție să te încui, ci te desteapta strigând: Sfânt, Sfânt, Sfânt esti Dumnezeu nostru, pentru Născătoarea de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi".

Marti se face pomenirea celor zece fecioare. Este o pildă care are menirea să ne țină trează datorită de a trăi permanent în Hristos. Numai așa vom avea răspuns bun la judecata finală, căci prin împlinirea voinței divine, Hristos ia chip în noi. Concluzia acestei pilde este că Hristos, trebuie să se regăsească în fiecare dintre noi în orice moment. Din pilda reținem că cinci fecioare au avut doar candelă fără ulei, iar celelalte cinci au avut și candelă și ulei. Candelă fără ulei reprezintă relizarea de sine în totală nepăsare de ceilalți. Candelă cu ulei reprezintă

evlavia însoțită de milostenie.

În Miercuria Săptămânii Sfințelor Patimiri se face pomenirea femeii pacatoase care a spălat cu lacrimi și a uns cu mir picioarele Mantuitorului, înainte de Patima Sa, ca simbol al pocăinței și îndreptării omului păcătos. "Doamne", zicem noi către Hristos, "femeia care cazuse în păcate multe, simțind dumnezeirea Ta", deci, fiind mișcată de harul dumnezeiesc spre cunoașterea cea mai presus de înțelegere, "a luat randuiala de mironosita". A făcut ceea ce doreau să facă femeile mironosite după înmormântarea Mantuitorului. A anticipat înmormântarea lui Hristos și pregătirea Lui cu miresme, "aducând mir de mult pret". A fost mistuită de dorința de a i se dezlega păcatele: "Dezleaga-mi păcatele mele, așa cum eu mi-am dezlegat parul".

Joi Patimilor este închinată amintirii a patru evenimente deosebite din viața Mantuitorului: spălarea picioarelor ucenicilor, ca pildă de smerenie, Cina cea de Taină la care Mantuitorul a instituit Taina Sfintei Euharistii, rugăciunea arhierască și începutul patimilor prin vinderea Domnului. După ce a savărsit Cina cea de Taină, Mantuitorul le da ucenicilor o nouă poruncă: "Sa va iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să va iubiți unul pe altul. Întru această vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții." Nu întâmplător în fața Sfântului Potir, noi spunem Mantuitorului: "Nu-ți voi da sărutare ca Iuda, nu voi spune Taina Ta vrăjmasilor Tai; ci, ca talharul marturisindu-mă, strigă Tie: Pomeneste-mă, Doamne, întru împărăția Ta".

În Vinerea Mare se face pomenirea de sfințele, înfricosătoarele și mantuitoarele Patimi ale Mantuitorului și de marturisirea talharului celui recunoscător care a dobândit raiul. Patimirea Domnului sunt numite sfințele, mantuitoarele și înfricosătoarele. Sfințele pentru că Cel ce suferă este Fiul lui Dumnezeu, mantuitoarele pentru că Cel ce patimește nu este un simplu om și înfricosătoarele căci toată fapta sa s-a schimbat la rastignirea lui Hristos: "Soarele s-a întunecat, pamantul s-a

cutremurat și mulți din morminte au înviat".

În Sfânta și Marea Sămbăta praznuim îngroparea lui Hristos cu trupul și pogorarea la iad cu dumnezeirea pentru a ridica din stricăciune la viața veșnică pe cei din veac adormiți.

Astfel, noi zicem: "Când Te-ai pogorât la moarte Căla ce ești fără de moarte, atunci iadul l-ai omorât cu strălucirea dumnezeirii. Iar când ai înviat pe cei morți din cele de dedesubt, toate puterile ceresti au strigat: Data-torule de viață, Hristoase Dumnezeu nostru, mare Tie". Randuiala Bisericii noastre este că îndată după ce se spun cu cântare cuvintele în care facem prohodirea Mantuitorului nostru Iisus Hristos, îndată după aceea se pomeneste Învierea.

Ajunși în ziua Sfintei Învieri, Biserica ne cere:

"În Ziua Învierii să ne luminăm cu praznuirea și unii pe alții să ne îmbrățisăm, și să le zicem frați și celor ce ne urasc pe noi și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte calcând și celor din morminte viața daruindu-le".

Să luăm aminte la cum petrecem aceste zile, ca la finalul lor să avem putere să răspundem chemărilor Sfântului Ioan Gura de Aur:

"Toti să va ospătați din ospatul credinței, toți să luați bogăția bunătății. Nimeni să nu plângă pentru săracie, ca să-a aratătă împărăția cea de obște, nimeni să nu se tânguiască pentru păcate ca iertare din mormant a rasării. Nimeni să nu se teamă de moarte ca ne-a izbăvit pe noi moartea Mantuitorului. A stins-o pe ea Căla ce a fost ținut de aceea, pradat-a iadul Căla ce s-a pogorât la iad. Și aceasta mai înainte apucând Isaia a strigat: Iadul, zice, s-a amarat întămpinându-Te pe Tine jos, s-a amarat ca să-a stricat, s-a amarat ca să-a batjocorit, s-a amarat ca să-a omorât, s-a amarat ca să-a legat. A luat trup și de Dumnezeu s-a lovit, a luat pamant și s-a întămpinat cu cerul, a luat ce a văzut și a căzut întru ce n-a văzut. Unde-ți este moarte boldul? Unde-ți este iadule biruința? Înviat-a Hristos și tu te-ai surpat. Înviat-a Hristos și au căzut dracii. Înviat-a Hristos și se bucură ingerii. Înviat-a Hristos și viața vietește. Înviat-a Hristos și nici un mort nu este în mormant. Că Hristos înviind din morți începătura celor adormiți S-a făcut. A aceluia este slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin".

Vinerea Mare. Moartea și îngroparea Domnului. Denia Prohodului Domnului

În Vinerea Mare se face pomenire de sfințele, mantuitoarele și înfricosătoarele Patimi ale Mantuitorului. Rastignirea nu era practică de evrei. Cu excepția crucificării a 800 de locuitori ai Ierusalimului de către regele Alexandru Ianeul în 87 î.Hr., în Palestina aceasta pedeapsă era aplicată doar de către autoritatea română. Cel care primea condamnarea la moartea pe cruce, era dezbrăcat de haine, biciuit și obligat să parcurgă drumul până la locul executiei, cu barna orizontală a crucii în spate, legată de mainile întinse. Sentința era pronunțată de către conducătorul provinciei într-un loc public. Din Scriptura aflăm că după ce Hristos a fost biciuit, Pilat, guvernatorul roman al provinciei Iudeea (26-36 d.Hr.), spalându-se pe maini, rosteste sentința. Mantuitorul Hristos este trimis spre locul rastignirii, purtându-Si crucea.

Ajunși la locul executiei, bratul orizontal al crucii era fixat, cu ajutorul cuielor, de bratul vertical înfipt din timp în pamant, iar picioarele condamnatului puteau fi așezate pe un scaunel de picioare, ceea ce usura durerile, dar lungea supliciu. Ele puteau fi și tintuite fără sprijin, ușor indoite, cu talpile lipite de stalpul vertical. În varful acestuia se fixa o scandura pe care era consemnata vina condamnatului, în cazul Domnului: "Iisus Nazarineanul, Regele Iudeilor".

Trupul mort, coborât de pe cruce, putea fi aruncat într-

o groapă comună, împreună cu instrumentele executiei, sau putea fi încredințat oricui să-l îngroape.

Din Sfințele Evangheliei cunoaștem că Iosif din Arimateea l-a coborât de pe Cruce și l-a îngropat, împreună cu Nicodim, în mormantul sau aflat într-o grădină din apropierea locului rastignirii.

Moartea biruită prin moartea lui Hristos

Moartea a intrat în creație prin despartirea omului de Dumnezeu. Din iubire față de om, Fiul Lui Dumnezeu S-a intrupat și a primit moartea de bună voie. A primit-o nu din curiozitate, ci pentru a o învinge. Astfel, Hristos întoarce rostul morții. În loc de mijloc de trecere la cel mai redus grad de viață, ea e folosită de El ca mijloc de biruire a ei, afirmă părintele Dumitru Staniloie. El a învins moartea nu numai pentru că a fost Dumnezeu, ci și pentru că umanitatea Lui a fost fără de păcat.

Pentru Hristos, moartea nu era inevitabilă, deoarece El, fiind strain de păcat, nu purta în Sine germenele morții. Hristos nu moare de o moarte naturală, rezultat al unui proces ce culminează cu descompunerea fizică, nu este atins de vreo boală, ci primește moartea de bună voie. De aceea îndura moartea în toată grozăvia ei, moartea prin excelență.

Moartea suportată de Hristos naste în noi, dacă ne unim cu El, o stare nouă, de încetare a alipirii egoiste și patimase la cele ale lumii și de dăruirea voinței Lui de a ne iubi unii pe alții. Iar aceasta ne da puterea de a birui și noi moartea.

Spre deosebire de noi, care îndurăm moartea în mod pasiv, ca pe o consecință a păcatului, Hristos a întămpinat-o în stare de maximă concentrare spre a o birui. În canonul pascal compus de Sfântul Ioan Damaschin se cântă: "Praznuim omorarea morții".

Din Sfințele Evangheliei aflăm că în momentul în care Hristos Si-a dat duhul, s-au arătat o serie de semne miraculoase: catapetasma templului s-a rupt, pamantul s-a cutremurat, pietrele s-au despicat și multe trupuri ale celor adormiți s-au sculat.

Punerea în mormant a Domnului

De teama că trupurile celor osândiți să nu rămână pe cruce și a doua zi, când se praznuiau Pastile, iudeii cer

permisiunea lui Pilat să se zdrobească fluierile picioarelor osândiților și apoi să fie coborâți de pe cruce. Se folosea acest procedeu spre a grăbi moartea celor rastigniti. După ce primesc acordul de la Pilat, ostășii zdrobesc fluierile picioarelor celor doi talhari, deoarece, în ciuda chinurilor, ei încă nu muriseră. Când venira însă la Hristos constatara că El murise și atunci nu îi mai zdrobira oasele. Spre a se convinge că Hristos murise cu adevărat, un ostăș îi impune coasta cu sulita și îndată țâșni sânge și apă.

Iosif din Arimateea și cu Nicodim vor lua trupul lui Hristos de pe cruce, îl vor unge cu aromate și îl vor înfășura într-un giulgiu. Pe cap îi vor pune o mahramă, împlinind astfel, întru totul datina iudaică a înmormântării.

Evanghelistul Matei spune că mormantul în care Hristos a fost pus aparținea lui Iosif, iar de la Ioan aflăm că era "un mormant nou, în care nu mai fusese nimeni îngropat" (19, 41).

Iudeii vor pecetlui piatra mormantului, în nădejdea că uitarea sa-L acopere definitiv pe Cel ce zăcea acolo. Dar ei nu vor putea opri astfel nici coborarea la iad și nici învierea lui Iisus, urmata de răspândirea noii credințe.

Mormantul lui Hristos rămâne gol. Nu mai este cum spunem noi "locas de veci". Acest mormant ne vesteste că și mormintele noastre vor rămâne goale.

Slujba Prohodului

Vinerea Mare este zi aliturgică, adică nu se savăreste nici una dintre cele trei Sfințe Liturghii. Ceremonia principală din această zi este scoaterea Sfântului Epitaf din altar și așezarea lui pe o masă în mijlocul bisericii. Prin scoaterea Sfântului Epitaf reținem coborarea de pe Cruce a lui Hristos și pregătirea Trupului Sau pentru înmormântare.

Seara se cântă Prohodul și se înconjoară biserica cu Sfântul Epitaf. Este o procesiune de înmormântare. Epitaful pe care îl poartă preotii ajutați de credincioși simbolizează trupul Mantuitorului. După procesiunea din jurul bisericii, Sfântul Epitaf este așezat pe Sfânta Masă din altar, unde rămâne până la Înaltare. Punerea pe Sfânta Masă reprezintă punerea Domnului în mormant.